

'מה למעלה'

שיעור יומי בפרשת השבוע – בראשית תשע"ז

הרב מרדכי אלון – נערך ע"י תלמידים

מוסיקה אלטרנטיבית

משפחה ממוצעת של ערב השואה

ארבעת הפסוקים של 'חמישי' הם חריגה בנוף של הפרשה. הם עוסקים בסיפורה של משפחה אחת – אבא, שתי אימהות וארבעה ילדים – ערב השואה, ערב המבול. משפחה ממוצעת של טרום מבול.

למך הוא האחרון לשובלת קין, משפחה מיוחסת. לאחר שהוליד את חנוך, שהוליד את עירד, את מחויאל ואת מתושאל, נולד למך שנשא שתי נשים – עדה וצלה. לעדה היה בן בשם יבל שה'ה אב'י ישב אה'ל ומקנה¹, ואחיו יובל היה ראשון לתופסי כינור ועוגב. לצלה גם היו שני ילדים – לבן קראו תובל, תובל-קין, הוא היה 'לטש פל-ח'רש נחשת וברזל'², והבת, אחותו – נעמה. זה היה הייחוס שלה, נעבעך – ואחות תובל קין נעמה. דומה קצת להבל המתואר כמי שהיה אחיו של קין - ותסף ללדת את אחיו את הבל³.

תובל-קין, בן הדור השביעי, אפילו נקרא על שם הסבא הגדול שלו. רש"י מסביר את פירוש שמו –

תובל אומנתו של קין. ותובל לשון תבלין, תיכל והתקין אומנתו של קין לעשות כלי זין לרוצחים⁴

היינו, זה שמתבל, מכניס טעם ותבלין במקצוע המשפחתי, באומנתו של קין - מלאכת הרצח. הוא פיתח את תעשיית הנשק העולמית, לוטש נחושת וברזל. הוא תעשיין של ברזל – לא רק לרצח, הוא מביא את הקדמה והמודרניות אל העולם – תקופת הברזל מתחילה בו.

קצת תרבות גבוהה

ובעולם כל כך מתועש ומתקדם צריך גם תרבות – בשביל זה יש את אחיו יובל שה'ה אב'י פל-תפש פנור ועוגב. כל אולם קונצרטים שמכבד את עצמו היה מזמין אותו להופעות. ממש כמו באירופה שלפני מלחמת העולם השנייה שם התיעוש והמודרנה היו בשיאם מחד, והתרבות הגבוהה של אולמות האופרה והקונצרטים שניגנו את יצירותיו של וגנר מן הצד השני. ערב המבול כל התיאטרות היו בתפוסה מלאה – איזו מוסיקה! כינורות ועוגבים!

אגב, השמות שלהם – יבל, יובל ותובל קצת מזכירים לנו את הבל, לא? זה שלא נשאר ממנו כלום, זה שנרצח ע"י הסבא הגדול שלהם, קין? זה באמת קצת מבלבל אבל השינוי הקטן הזה בשם הפך אותם מהבל אל מובילים. מובילי דעת הקהל בעולם. יבל באמת היה דומה קצת להבל – שניהם היו רועי צאן, אבל בעוד הבל היה רועה קטן ומסכן, הרי שיבל הפך את זה לאומנות – הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. תעשיית מרעה הצאן. איזו נחת יש לאבא למך!

אמנם היתה להם אחות אחת, לא הכי מוצלחת – נעמה. בהתחלה אומרים חז"ל היא היתה הולכת לשיר במוסיקה של אחיה, אבל עולמה היה אחר לגמרי. נעמה, כפי שנראה במשך החומש עתידה להיות אשתו של נח.

ניגוני התקווה

שתי נשים היו ללמך – עדה וצלה. ורש"י מסביר לנו⁵ קצת את מה שהלך שם ערב המבול. אחת לפריה ורביה והשנייה - סתם כך, שתשאר יפה לתמיד. למה שיופיה יתכער? אתם יודעים – ילדים, הריונות הנקות... אבל כמו שכולנו מכירים, יש לפעמים פנצ'רים בחיים – וגם לצלה נולדו שני ילדים. תובל קין, בנה, הוא זה שמרצונו או שלא מרצונו יגרום להריגתו של קין. סופו של מייסד שושלת הרצח הוא שחותם השושלת יהרוג אותו בעצמו, יחד עם כל מפעלי הצאן והמוסיקה והתעשייה. הכל יישרף ויימחה בקרמטוריומים של המבול. שושלת קין היא שושלת תרבותית ורוצחת. שושלת שיש להם הכל חוץ מדבר אחד - אין להם אלהים.

רק ילדה קטנה אחת, שאף אחד 'לא ספר' אותה, וכל ייחוסה היה שהיא אחותו של תעשיין הברזל, זו האחות הקטנה שהביאו אותה בילדותה לשיר ולדגמן בקונצרטים של אחיה המוסיקאי המחונן, זכתה לשם המדהים נעמה - היא תהיה אשתו של נח, האחרון מהשושלת המקבילה, של שת. נח יקח את נעמה ויחד הם יביאו את האנושות אל העולם של אחרי המבול. הם יבנו יחד את התיבה שבטעות אנחנו לא קוראים לה 'תיבת נח ונעמה'. והתיבה הזו תשוט על גלי עולם האתמול, על מי המבול, והיא תבשר את ניגוני התקווה של עולם המחר.

כולנו הנכדים של קין

¹ בראשית, ד', כ'

² שם, כ"ב.

³ שם, ב'.

⁴ שם, כ"ב ברש"י.

⁵ שם, י"ט, ברש"י

תמיד אנחנו חושבים ששולת קין נמחתה במבול וכל האנושות היא משולת שת, שהרי נח היה בנו של שת – אבל האמת היא שאנחנו כולנו 50% קין, שהרי נעמה, אשתו של נח ואם ילדיו, היא משולת קין.

ובזכות ריח הניחוח שהריח הקב"ה בקרבנות נח ונעמה אשר הקריבו בצאתם מן התיבה אחרי המבול - באו לעולם ניגונים חדשים, מוסיקה אלטרנטיבית חדשה, תרבות חדשה שהחליפו את הקונצרטים המרשימים של יובל ותובל קין שלצליליהם רצחו בעולם 'הקיינים' את ה'הבלים'. זוהי המוסיקה ששמע גם הקב"ה ואמר –

לֹא אֶסַף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם.⁶

הרשמה לקבלת "16 צמיה" מדי שבוע - בכתובת:
<http://eepurl.com/bC00Hn>
מידע ושיעורים נוספים על הרב האתר:
<https://haravelon.co.il>

